

Безгинський Богдан Георгійович,
здобувач ступеня доктора філософії кафедри
кримінального права Національної академії
внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ «КРИПТОВАЛЮТА» ЯК СКЛАДОВА ПРЕДМЕТА НЕЗАКОННОГО ЗБАГАЧЕННЯ

Предметом незаконного збагачення є активи, під якими згідно із ч. 3 ст. 368⁵ Кримінального кодексу України слід розуміти грошові кошти (у тому числі готівкові кошти, кошти, що перебувають на банківських рахунках чи на зберіганні у банках або інших фінансових установах), інше майно, майнові права, нематеріальні активи, у тому числі криптовалюти, обсяг зменшення фінансових зобов'язань, а також роботи чи послуги, надані особі, уповноваженій на виконання функцій держави або місцевого самоврядування [1, с. 8]. З наведеного визначення випливає, що однією із складових предмету незаконного збагачення є криптовалюта.

Актуальним залишається питання вважати криптовалюту, як один із видів нематеріальних активів, або як категорію електронних грошей. Для того щоб надати обґрунтовану відповідь, спробуємо проаналізувати криптовалюту з урахуванням юридичної та наукової позиції, адже у наукових колах зазначений термін трактується по різному.

Е. Ю. Молчанова та Ю. М. Солодковський зазначають, що криптовалюта – це цифрова валюта, де плаваючий вільний режим є підставною для встановлення валютного курсу, як наслідком попиту та пропозиції на валютному ринку із повною відсутністю контролю із боку центробанків [2, с. 60].

В. В. Закоржевський не погоджується із запропонованим науковцями визначенням та пропонує криптовалютою вважати: систему розрахунків засновану на децентралізованому зберіганні інформації стану рахунків та транзакцій, застосування їх криптографічних алгоритмів для забезпечення цілісності [3, с. 284].

В свою чергу Є. О. Галушка та О. Д. Пакон вважають, що криптовалюта є цифрова система платежів та грошових переказів, яка заснована на новітніх технологіях за принципами криптографії з метою функціонування як безпечної, анонімної, децентралізованої, стабільної віртуальної валюти [4, с. 637].

Дослідивши термін «криптовалюти» з урахуванням різних наукових позицій вважаємо за доцільним зазначити, що станом на 2021 серед відомих криптовалют виокремлюють: Bitcoin, Ethereum, Monero, Dash, Augur, MaidSafeCoin тощо. Найпоширенішою і найдорожчою серед них є Bitcoin (біткоїн).

Bitcoin – перша у світі криптовалюта створена 2008 року. Використовувати Bitcoin можливо для обміну на певні товари, або послуги за допомогою платформи «блок-чейн». Обмін криптовалютою на класичні валюти здійснюється через онлайн-сервіс обміну цифрових валют та інші платіжні системи, або обмінні пункти. Ціна біткоіна

постійно змінюється, однак станом на 2021, один біткоїн коштує 55 287,65 доларів [5, с. 637].

Зазначимо, що у листопаді 2017 року Національний Банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, а також Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг висловили своє критичне бачення щодо врегулювання питання криптовалюти на території України. Крім того, запропонований Верховною Радою України проект Закону України «Про обіг криптовалюти в Україні» від 06 жовтня 2017 року також було відхилено.

Однак, ВРУ у другому читанні ухвалила законопроект «Про віртуальні активи» від 08 вересня 2021 року № 3637, який встановлюватиме в Україні механізм правового регулювання сфери віртуальних активів, що легалізує ринок криптовалюти [6]. Ухвалений документ дозволить українським блокчейн-компаніям легалізувати власні бізнес-процеси та офіційно працювати з банківською системою. Крім того, таку можливість матимуть і громадяни, які отримують доходи від операцій з віртуальними активами.

Зазначимо, що в таких країнах як: Алжир, Соціалістична Республіка В'єтнам, Республіка Індонезія та Королівство Марокко криптовалюта заборонена. Протилежною є ситуація в країнах: Японська Держава, Сполучені Штати Америки, Канада, Королівство Данія, Чеська Республіка та Федеративна Республіка Німеччини. В зазначених країнах криптовалюта легалізована та має офіційний характер.

На підставі викладено вважаємо, що на сучасному етапі розвитку держави, криптовалюта найближчим часом стане популярним засобом електронного платежу. Ми в свою чергу, пропонуємо криптовалютою вважати: цифрові нематеріальні активи, які представляють собою систему розрахунків, обміну на певні товари (послуги) з використаннями електронної платформи, що має постійно змінну грошову вартість.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України : станом на 23 березня 2017 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Молчанова Е. Ю., Солодковський Ю. М. Глобальна сервісна природа сучасних крипто-валют. Міжнародна економічна політика. № 1 (20). 2014. С. 64.
3. Загоржевский В. В. Криптовалюты – обзор, принцип работы, текущее использование, правовое регулирование. Глобальные рынки и финансовый инжиниринг. (Лаборатория Касперского, Москва, Россия). Том 3. № 4. 2016. С. 284.
4. Галушка Є.О., Пакон О.Д. Сутність криптовалют та перспективи їх розвитку. Науковий журнал «Молодий вчений» (Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету). № 4 (44). 2017. 637 с.

5. BTC/USD (Биткоин) – актуальний курс криптовалюти на РБК. Онлайн графік. URL: <https://www.rbc.ru/crypto/currency/btcusd>.

6. Законопроект «Про віртуальні активи» від 08 вересня 2021 року № 3637. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3312023-rada-uhvalila-zakon-pro-legalizaciju-kriptovaluti.html>.

Вертянніков Володимир Олександрович,
здобувач ступеня доктора філософії кафедри
кримінального права Луганського
державного університету внутрішніх справ
імені Е. О. Дідоренка

ПРОВОКАЦІЯ ПІДКУПУ В УКРАЇНСЬКОМУ Й АНГЛІЙСЬКОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

У другій частині ст. 3 Основного Закону України зафіксовано низку важливих положень-орієнтирів щодо статусу людини в правовій державі: права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Одним із елементів режиму відповідальності держави перед людиною є механізм захисту осіб (як приватних, так і службових) від протиправних дій представників органів державної влади, зокрема працівників правоохоронних органів. Одним із ключових аспектів тут є виключення можливостей штучного створення джерел доказів можливої протиправної діяльності осіб, а також точкове запровадження кримінальної відповідальності за провокацію підкупу.

Варто також додати: відповідно до вимог ч. 3 ст. 62 Конституції України обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, тобто з порушенням конституційних прав і свобод людини і громадянина або встановлених законом порядку, засобів, джерел отримання таких доказів.

У резолютивній частині свого рішення від 20 жовтня 2011 р. № 1-31/2011 у справі за конституційним поданням СБУ щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 62 Конституції КСУ зазначив про те, що в аспекті конституційного подання щодо суб'єктів одержання доказів у кримінальній справі в результаті здійснення оперативно-розшукової діяльності положення першого речення частини третьої статті 62 Конституції, відповідно до якого обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, потрібно розуміти так, що обвинувачення у вчиненні злочину не може ґрунтуватися на фактичних даних, одержаних в результаті оперативно-розшукової діяльності уповноваженою на те особою без дотримання конституційних положень або з порушенням порядку,